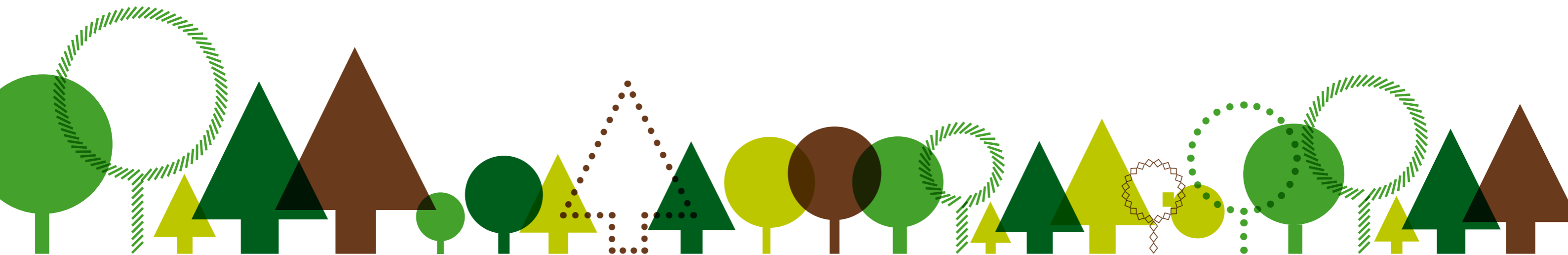

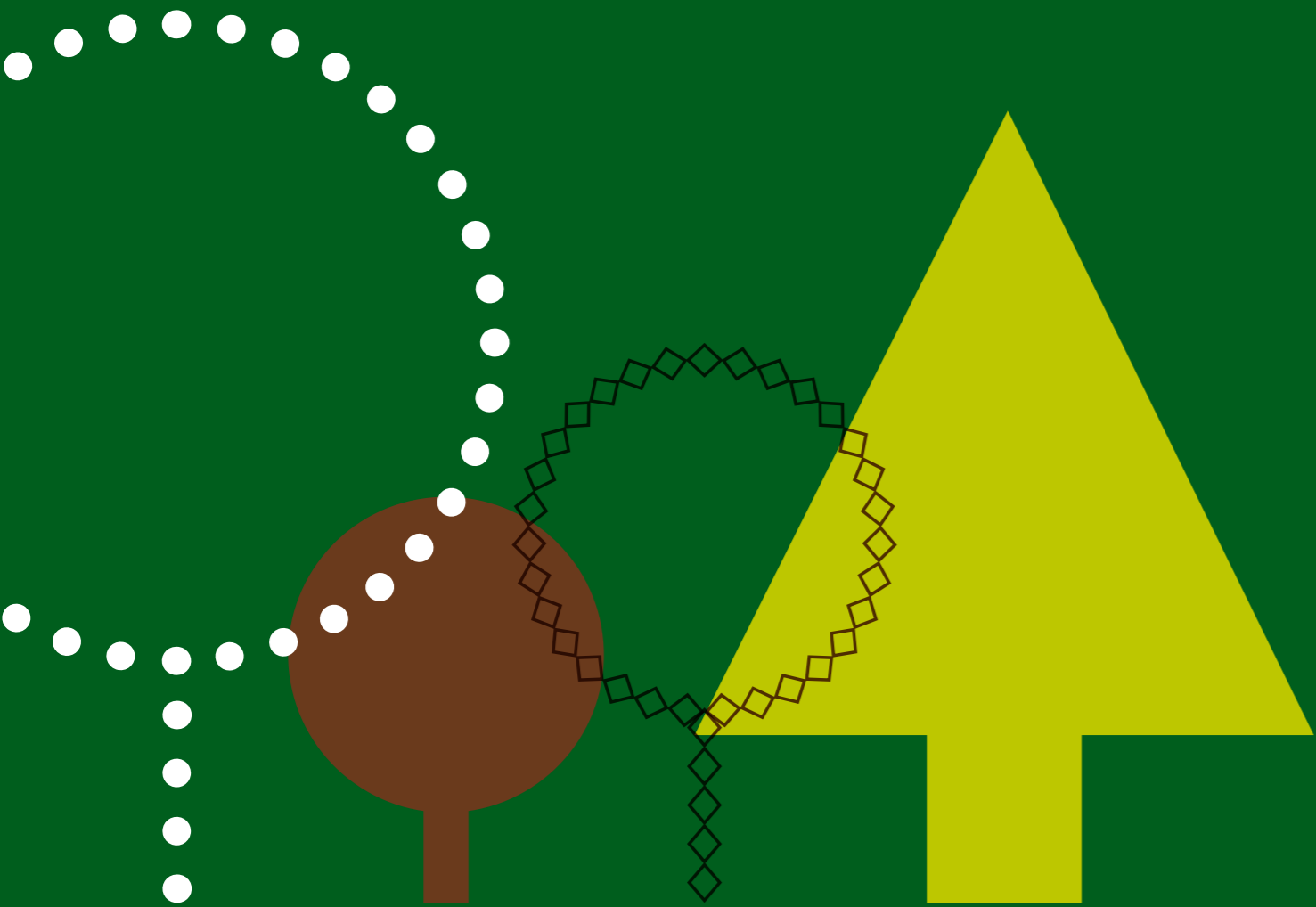

PEFC EN FSC
WAT ZIJN DE
VERSCHILLEN?

DE TWEE KEURMERKEN VOOR DUURZAAM BOSBEHEER NAAST ELKAAR GEZET

Duurzaam bosbeheer is van nu en de toekomst. Daar is iedereen het over eens. Niet voor niets worden de bossen de longen van de aarde genoemd. Door te kiezen voor duurzaam bosbeheer, wordt grootschalige vernietiging van bossen een halt toegeroepen. Door certificering kan de herkomst van hout en houtproducten uit duurzaam beheerd bos worden aangetoond. Wereldwijd bestaan er veel systemen voor certificering. Van al die systemen zijn de twee bekendste: PEFC™ en FSC®. PEFC staat voor Programme for the Endorsement of Forest Certification en FSC is de afkorting voor Forest Stewardship Council. Overeenkomst van beide systemen is dat zij voor duurzaam bosbeheer zijn en dat zowel de Europese Unie als de Nederlandse overheid alle twee de keurmerken accepteren als bewijs voor duurzaam bosbeheer.

De logo's van PEFC en FSC komt u tegen op uiteenlopende producten waar hout aan te pas komt: drukwerk, kopieerpapier, tijdschriften, tuinhout, bouwhout, laminaatvloeren en tal van andere producten. Iedereen heeft het beste voor met de bossen in de wereld. Toch is duurzaam bosbeheer niet internationaal bij wet geregeld, hoewel PEFC en FSC daar wel voor pleiten. Daardoor bestaan er wereldwijd veel systemen om de duurzaamheid van hout aan te tonen. De beseigenaren in elk land hebben de vrijheid een eigen certificeringssysteem te kiezen. Eenheid is er wel over het belang van duurzaam bosbeheer. Dat belang is samen te vatten in People, Planet en Profit. Het is niet alleen voor nu van belang, maar juist ook voor de toekomst. Wereldwijd zijn PEFC en FSC de belangrijkste keurmerken. PEFC en FSC hebben samen ongeveer 10% van het bos op de wereld gecertificeerd. Er is nog een lange weg te gaan om te komen tot 100% gecertificeerde bossen wereldwijd.

Hoe meer gecertificeerd hout wordt verkocht, hoe groter de prikkel voor beseigenaren om voor duurzaam bosbeheer en dus een van de twee systemen te kiezen. Overeenkomsten zijn belangrijker dan verschillen. Hoewel wij liever over de overeenkomsten praten op weg naar 100% duurzaam bosbeheer, kunnen wij de steeds terugkerende vraag "wat zijn de verschillen?" niet onbeantwoord laten. Vandaar deze brochure met de opvallendste punten van verschil tussen de keurmerken.

Verschillende routes. PEFC en FSC hebben beide hetzelfde doel voor ogen. Alleen de weg ernaar toe verschilt. Toch is het goed dat er twee systemen bestaan. Beide keurmerken houden elkaar scherp en voorkomen monopolievorming. Als er maar één certificaat zou overblijven, dan was de prikkel om te verbeteren veel minder sterk. Nu kunnen beseigenaren kiezen welk van de twee systemen bij hen past.

HOE ZIJN DE TWEE ORGANISATIES ONTSTAAN?

In 1992, tijdens een conferentie van de Verenigde Naties in Rio de Janeiro, gaat het voor het eerst over duurzaam bosbeheer. Een jaar later is FSC opgericht, met steun van met name milieuorganisaties zoals Greenpeace, Milieudefensie en het Wereld Natuur Fonds. Ook al was het eerste bos gecertificeerd in Europa, in de beginjaren was FSC vooral op tropische bossen gericht. Tegenwoordig is FSC voornamelijk op het noordelijk halfrond actief. De vereniging FSC is statutair in Mexico gevestigd. Die vereniging is weer eigenaar van drie BV's welke vanuit Duitsland worden bestuurd. In Nederland is FSC een stichting.

Het FSC certificeringssysteem sloot minder goed aan bij de eigendomsstructuur – met name kleine particuliere eigenaren – van Europese bossen. Bovendien waren de kosten van certificering te hoog voor de kleine particuliere bouseigenaren. Toch wilden ook zij graag hun bos aantoonbaar duurzaam beheren. Daardoor ontstond in 1999 PEFC. PEFC is sinds 2004 wereldwijd actief, ook in tropische bossen. PEFC is een vereniging met de hoofdzetel in Genève, Zwitserland. PEFC Nederland, ook een vereniging, is daar lid van.

HOE ZIT HET MET DE BESLUITVORMING?

Bij FSC neemt de algemene ledenvergadering alle besluiten. Die ledenvergadering is opgedeeld in drie 'kamers'. De drie kamers vertegenwoordigen de sociale, de milieu- en de economische belangen die met duurzaam bosbeheer te maken hebben. Bouseigenaren zitten altijd in de economische kamer. Zij kunnen nooit een meerderheid vormen, hoewel certificering vooral over hén gaat. Natuurlijk hebben bouseigenaren meer dan alleen maar economische belangen. Dat komt bij FSC niet in de structuur tot uiting.

PEFC kiest voor consensus. Geen enkele belangengroep kan een besluit blokkeren of doordrukken. Niet internationaal, niet per land. De algemene ledenvergadering bestaat uit de nationale certificeringsschema's en internationale belangenorganisaties, inclusief NGO's. In het algemene bestuur van PEFC International zijn organisaties vertegenwoordigd die voor verschillende belangen opkomen, zoals particulier bosbeheer, inheemse volken, vakbonden, branche organisaties en NGO's als milieuorganisaties. Het uitgangspunt is dat bouseigenaren meer belangen hebben dan alleen economische.

HOE IS DE CERTIFICERING GEREGELD?

Of een boseigenaar zijn bos volgens de regels beheert kan alleen een onafhankelijke partij vaststellen. Deze moet dan wel objectieve criteria gebruiken. PEFC en FSC maken beide gebruik van die onafhankelijke partijen: certificerende instellingen. Zo'n instelling moet 'geaccrediteerd' zijn, oftewel toegelaten om dat werk te mogen doen. Voor FSC beslist een eigen dochteronderneming, ASI (Accreditation Services International), wie wel en wie niet mag certificeren. Die organisatie controleert vervolgens de certificerende instelling. Door zelf te accrediteren, heeft FSC een zekere mate van zeggenschap over de certificerende instellingen.

PEFC doet het anders: zowel accreditatie als certificering gebeuren op basis van ISO (International Organization for Standardization) en IAF (International Accreditation Forum) normen. De accreditatie van de certificerende instellingen gebeurt door een nationale Raad voor Accreditatie, die is aangesloten bij de IAF. Er is dus geen eigen organisatie die certificerende instellingen controleert. PEFC eist dat certificerende instellingen voldoen aan de internationale normen. Zo voorkomt PEFC mogelijke belangenverstremming bij het opstellen en het controleren van eisen. PEFC kan daardoor ook geen certificaten verstrekken of intrekken. Certificerende instellingen blijven dus altijd onafhankelijk.

WELKE BENADERING KIEZEN DE TWEE KEURMERKEN?

Zowel FSC als PEFC houden rekening met sociale, economische en milieuaspecten. Daarvoor stelt FSC eigen eisen en standaarden op. FSC werkt 'top down': de boseigenaar die wil worden gecertificeerd, moet aantonen dat hij aan al die criteria voldoet. Waar ook ter wereld, in welk bos dan ook. Per land kunnen nog bijzondere bepalingen van toepassing zijn. Sommige van de criteria zijn weer niet in elk land van toepassing. FSC staat het bestaan toe van meer dan tientallen interim standaards die opgesteld zijn door certificerende instellingen. PEFC volgt een 'bottom up' benadering: Een forum bestaande uit betrokken organisaties (uit het bos, bedrijfsleven, NGO's, vakbonden, overkoepelende organisaties) in elk land stelt zelf de standaard op. Als startpunt bij het opstellen van de standaard haakt PEFC aan bij bestaande wet- en regelgeving, aangevuld

met principes, criteria en normen voor duurzaam beheer van bos. Alle belanghebbenden in het forum hebben een gelijke stem. Natuurlijk moet die standaard voldoen aan de meetlat van PEFC International waarin afspraken tussen regeringen over goed bosbeheer zijn opgenomen. Na het opstellen van de concept standaard volgt een publieke consultatieronde. De opmerking daaruit voortvloeiend worden door het Forum meegenomen in de finale standaard, waarna een toetsing plaatsvindt door onafhankelijke derden, alvorens de standaard ter goedkeuring wordt aangeboden aan PEFC International. Zo komt er een standaard tot stand, die past bij de cultuur en opvattingen van het land en aansluit op wat in nationale en internationale overeenkomsten is afgesproken. Interim standaards heeft PEFC niet.

ZIJN DE KEURMERKEN TE MENGEN?

Hoe weet een eindgebruiker of hout en papier uit gecertificeerde bossen komt? Daarvoor bestaat de certificering op het niveau van de gehele handelsketen: de CoC-certificering (Chain of Custody). Bij beide systemen kan het zijn dat een deel van het materiaal uit niet gecertificeerd bos komt: er is immers nog steeds niet genoeg duurzaam beheerd bos. Bedrijven die hout met niet-gecertificeerd hout bij willen mengen, moeten met toetsing van herkomst en risicoanalyse aantonen dat dit niet uit illegale oogst afkomstig is. PEFC staat het bijmengen van FSC gecertificeerd materiaal zonder meer toe. FSC verlangt de aparte risicoanalyse ook voor PEFC-gecertificeerd materiaal.

HOE DENKEN DE KEURMERKEN OVER RECYCLING?

Recycling draagt bij aan duurzaam bosbeheer. Houtvezels blijven daardoor langer in gebruik en er hoeft minder te worden geoogst. Gerecycled papier en hout tellen zowel bij PEFC als bij FSC mee als duurzaam. FSC eist dat hergebruikte producten voor 100% gerecycled zijn en minimaal 85% uit post-consumer gerecycled materiaal bestaan. Post-consumer is het materiaal dat bedrijven en consumenten na gebruik aanleveren voor recycling. Pre-consumer materiaal is afkomstig van afkort- en snijverliezen en restanten van verwerking bij bijvoorbeeld timmerfabrieken en enveloppenfabrieken.

Onderscheid tussen pre- en post-consumer maakt PEFC niet. Gaat het om resten die vrijkomen in het productieproces, bijvoorbeeld bij plaatmateriaal, die meteen weer aan het begin van het proces als grondstof kunnen dienen? Dan tellen die niet mee als gerecycled materiaal. Voor producten met het PEFC recycled label verlangt PEFC dat ten minste 70% van het product gerecycled is; dat kan zowel post- als pre-consumer zijn.

WAAR KUNT U VRAGEN STELLEN?

FSC en PEFC hebben beiden een kantoor in Nederland en zijn wereldwijd actief. Veel documentatie is dan ook in het Engels. FSC Nederland verwijst vragen van gecertificeerde bedrijven over de toepassing van de regels door naar certificerende instellingen. Voor vragen over logogebruik en technische criteria kunt u bij PEFC Nederland rechtstreeks terecht. PEFC heeft ervoor gezorgd dat de belangrijke documenten in het Nederlands beschikbaar zijn. Dat maakt de communicatie makkelijk.

HOE ZIT HET EIGENLIJK MET HET LOGO?

FSC en PEFC kennen allebei regels voor het gebruik van hun logo. Bij FSC mag het logo op alle gecertificeerde producten staan. Dat mag overigens pas als minimaal 70% van het materiaal uit gecertificeerd bos komt (of van 100% gerecycled materiaal is). Uitzondering zijn producten van houtchips en -vezels zoals papier en spaanplaat. Hiervoor is een drempel van 50% gecertificeerd materiaal geaccepteerd tot en met 31 december 2015, mits het gecertificeerde bedrijf hiervoor een verzoek heeft ingediend vóór 1 april 2011. Er zijn drie verschillende logo's. Wie het logo wil gebruiken, kan dat aanvragen bij FSC. Hier zijn kosten aan verbonden. Alvorens het logo wordt gebruikt dient iedere keer goedkeuring gevraagd te worden van de certificeerder.

PEFC kent twee logo's. Om één van de twee logo's te mogen gebruiken, moet minimaal 70% van het materiaal gecertificeerd of gerecycled zijn. Dat geldt ook voor papier en spaanplaat. Bij PEFC hoeft de gebruiker niet apart te betalen voor het logo. De certificaathouder is automatisch lid van de vereniging PEFC Nederland: hij heeft het recht om het logo zonder extra kosten te gebruiken. Voor zowel FSC als PEFC geldt dat de claim op de factuur/pakbon het enige officiële bewijs is dat het product gecertificeerd is.

HOE BEVORDEREN DE KEURMERKEN PRODUCTEN UIT DUURZAAM BEHEERD BOS?

FSC Nederland wil het liefst dat iedereen alleen maar materiaal met het keurmerk FSC inkoopt. Hiervoor sluit FSC Nederland convenanten af met overheden en bedrijven. Dat noemen we een 'exclusieve' benadering. Dat is voor overheden echter verboden in verband met de aanbestedingsregels. PEFC werkt niet met convenanten. Bij PEFC gaat het in de eerste plaats om de bevordering van duurzaam bosbeheer: zolang hout en papier maar afkomstig zijn uit duurzaam beheerd bos is het prima. Dat moet dan wel aantoonbaar worden gemaakt met internationaal geaccepteerde certificaten (zoals PEFC en FSC). Dat is een 'inclusieve' benadering.

WAT IS DE KERN VAN ONZE BOODSCHAP AAN U?

Bos bedekt 31% van het land wereldwijd: 0,6 hectare per hoofd van de bevolking (bron FAO, Food and Agriculture Organization). Van alle bos in de wereld is nu ongeveer 400 miljoen hectare gecertificeerd. Dat is nog geen 10% van het wereldbosareaal. Er is dus nog een wereld te winnen!

Verschillen tussen de keurmerken zullen er altijd zijn. Het gaat om het kenmerk "duurzaam bosbeheer", niet om het keurmerk. Daarbij: doordat er geen monopolie is, houden de keurmerken elkaar scherp. Het belangrijkste is de overeenkomst: duurzaam bosbeheer en het verhogen van de oppervlakte gecertificeerd bos wereldwijd.

KORTOM: PEFC IS UNIEK

PEFC hanteert als enig certificeringssysteem zonder uitzonderingen de hoogste internationale standaarden wereldwijd: sinds 2001 moet het bosbeheer voldoen aan de ILO-conventies (International Labour Organization) en in de handelsketen zijn vanaf november 2010 sociale eisen opgenomen. PEFC is toegesneden op klein privé bosbezit en gemeenschappelijk bosbezit en levert een blijvende bijdrage aan het bestaan van plattelandsbevolking. PEFC biedt duidelijke procedures voor regio- en groepscertificering en opent daarmee ook voor lokaal geproduceerd hout de markt voor gecertificeerde producten.

PEFC heeft de hoge eisen voor duurzaam bosbeheer afgestemd op wat regeringen met elkaar daarover hebben afgesproken met inbegrip van:

- handhaving en verbetering biodiversiteit;
- bescherming van ecologisch waardevolle gebieden;
- voorkomen van bosomvorming; uitsluiting van certificering van plantages die door conversie tot stand zijn gekomen;
- verbod van de meest gevaarlijke chemicaliën en genetisch gemodificeerde organismen;
- bescherming van welzijn en de rechten van arbeiders en bevordering van plaatselijke werkgelegenheid;
- erkenning van het principe van vrije voorafgaande en geïnformeerde toestemming, de VN-verklaring (Verenigde Naties) over de rechten van inheemse bevolking en ILO-conventie 169 over inheemse bevolking;
- respect voor eigendom en gebruiksrecht, zowel gewoonterecht als traditionele rechten;
- voorzieningen voor het raadplegen van plaatselijke bevolking en stakeholders;
- voldoen aan van toepassing zijnde wetgeving;
- bescherming van de basisrechten van de arbeiders;
- sociale, gezondheids- en veiligheidseisen in de Chain of Custody certificering.

DUURZAAM BOSBEHEER STIMULEREN KUNT U OOK

PEFC heeft als handreiking een voorbeeld van een algemene beleidsverklaring opgesteld waarmee uw organisatie of bedrijf de eerste stap kan zetten naar het bevorderen van duurzaam bosbeheer. De tekst van de beleidsverklaring vindt u achterin deze brochure. Op één pagina hoeft u slechts de naam van uw organisatie of bedrijf in te vullen en te ondertekenen. Het document is als word document te downloaden van: www.pefcnederland.nl/beleidsverklaring, zodat u de verklaring in uw eigen huisstijl kunt opmaken en gebruiken in uw interne en externe communicatie.

Met de beleidsverklaring geeft u aan dat u de voorkeur geeft aan producten uit duurzaam beheerde bossen met zowel PEFC als FSC keurmerk.

Voor wie is de beleidsverklaring bedoeld?

→ U heeft al een Chain of Custody certificaat?
Dan is deze verklaring alsnog een bevestiging van uw houding ten opzichte van duurzaam bosbeheer. Goed om te communiceren in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen (bijvoorbeeld inlijsten en bij de receptie plaatsen, op de website, in uw bedrijfsbrochure e.d.).

- U bent een ondernemer die zowel producten inkoopt als verkoopt en hebt nog geen Chain of Custody certificaat? Dan is deze verklaring een belangrijke eerste stap om zowel binnen het bedrijf als daarbuiten duidelijk te maken dat u de voorkeur geeft aan gecertificeerde producten. De volgende stap is het vragen van een offerte bij een certificerende instelling voor het certificeren van uw organisatie.
- U bent een afnemer/eindgebruiker van hout- of papierproducten? Dan is het ondertekenen van deze verklaring een helder signaal om aan uw leveranciers en de maatschappij duidelijk te maken dat u voortaan kiest voor gecertificeerde producten.

Papier: Black Label Satin uit het assortiment van Antalis (CU-PEFC-803187).

© 09/2011 PEFC Nederland

PEFC Nederland

Kokermolen 11
3994 DG Houten
Postbus 186
3990 DD Houten

T +31(0)30 693 0040

F +31(0)30 692 5045

info@pefcnederland.nl

www.pefcnederland.nl

U kunt deze beleidsverklaring opmaken in uw eigen huisstijl, lettertype en daarmee geschikt maken voor uw interne en externe communicatie.

Beleidsverklaring

Bevordering duurzaam bosbeheer in het kader van duurzaam inkopen

Overwegende dat:

- de bossen op onze aarde van onschatbare waarde zijn: 80% van alle dier- en plantensoorten is afhankelijk van het bos. Bos biedt onderdak en werk aan vele honderden miljoen mensen, beschermt ons tegen de gevaren van erosie en overstromingen en de bomen die er groeien leggen tijdens hun groei CO₂ vast. Het bos geeft ons daarmee ook een milieuvriendelijke, onuitputtelijke en hernieuwbare grondstof: hout;
- bossen wereldwijd onder druk staan door ontbossing en slecht beheer, is het belangrijk dat bossen 'duurzaam' worden beheerd.
Door een balans in de ecologische, sociale en economische functies kan het bos voor volgende generaties wél behouden blijven en de vele functies voor mens en dier blijven vervullen;
- momenteel nog geen 10% van de bossen aantoonbaar duurzaam wordt beheerd, is er een dringende noodzaak om certificering van goed bosbeheer uit te breiden. Een brede acceptatie van verschillende, internationaal erkende, systemen voor certificering van bosbeheer levert de grootste bijdrage aan het wereldwijd bevorderen van duurzaam bosbeheer;

- * als gebruiker van papier- en houtproducten een verantwoordelijkheid heeft om te zorgen dat dit gebruik niet ten koste gaat van het bos en toekomstige generaties en zich daarom wil inspannen om het duurzaam beheer van bossen te bevorderen. Door te vragen naar producten uit duurzaam beheerd bos willen wij een stimulans geven aan de verbetering van het bosbeheer en niet-duurzame vormen van beheer ontmoedigen.

Besluiten wij,

* ,voorkeur te geven aan leveranciers die aantoonbaar producten uit duurzaam beheerd bos kunnen leveren. Wij vinden het belangrijk dat deze herkomst wordt aangetoond door middel van geloofwaardige, onafhankelijke Chain of Custody-certificering op basis van internationaal overeengekomen eisen en normen. In dit kader erkennen wij PEFC, FSC en keurmerken op basis van gelijkwaardige principes als bewijs voor aantoonbare herkomst uit duurzaam beheerd bos.

Plaats

Handtekening **

Datum

* naam organisatie invoeren

** handtekening van directeur, wethouder, voorzitter

FSC & PEFC IN CIJFERS

(peildatum december 2011)

Organisatie	FSC	PEFC
Landen met een nationale vertegenwoordiging	51	35
Landen met een erkende standaard (FSC Approved / PEFC Endorsed)	20	30
Gecertificeerd bos		
Landen met gecertificeerd bos	79	27
Totaal areaal gecertificeerd bos wereldwijd (miljoen hectare)	148	244
Aandeel in het bosoppervlak wereldwijd (4.033 miljoen ha*)	3,7%	6,0%
Aandeel in het bosoppervlak voor commerciële houtoogst (1.131 miljoen ha*)	13,2%	21,4%
Verspreiding van gecertificeerd bos binnen het keurmerk		
Noord-Amerika	39%	63%
Zuid-Amerika	8%	1%
Europa	43%	30%
Afrika	5%	0%
Azië	3%	2%
Oceanië	2%	4%
	100%	100%
Certificaten		
Chain of Custody certificaten wereldwijd	21.881	8.589
Chain of Custody certificaten in Nederland	1.221	380
Gecertificeerde bedrijven in Nederland	2.530	708
Beschikbaarheid op de Nederlandse markt**		
Aandeel in het totale houtverbruik op Nederlandse markt	12%	22%
Aandeel in gecertificeerd gezaagd naaldhout	28%	72%
Aandeel in gecertificeerd gezaagd loofhout	50%	37%
Aandeel in gecertificeerd plaatmateriaal	35%	65%
Aandeel in gecertificeerd tropisch hardhout	100%	0%

*Bron: FAO 2011 "State of the world's forests"

**Bron: Probos 2010 "Duurzaam geproduceerd hout op de Nederlandse markt in 2008"